

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
— za Slovenijo v Ljubljani. —**

Cena posamezne šte. 2 K 50 vin.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina K 100.—

Polletna naročnina K 50.—

Četrletna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

F. P. (Slovenska Bistrica):

Organizacija!

Dosti se je že pisalo pod tem naslovom, a vedno brez uspeha. Vendar bo treba priti z ostrimi besedami, če hočemo rešiti to — kar se še rešiti da. Znano je, da organizacija le takrat lahko uspešno deluje, če je močna — trdna in če ima v svojih vrstah tovariše, ki so zanj v istini vneti in jo vsestransko temeljito podpirajo. In kako je pri nas? Resnica je, da so žalibog celo stanovske organizacije deljene, ena in ista skupina se hoče deliti in iti svoja pota, — tako ni čuda, da smo skoraj brez uspehov. Temu se lahko smeji samo vlada, če vidi, da se eni in isti tovariši med seboj ne razumejo in da ne vlada harmonija. Vendar tega organizacije danes ne uvidijo in ko bodo uvidele, da je moč le v skupnem, složnem delu, bo morda prepozno.

Ko sem bil na zadnjem občnem zboru našega stanovskega društva v Ljubljani, sem bil popolnoma presenečen nad slabim obiskom. Ne čudite se, če rečem, da jih je manjkalo samo iz Ljubljane, torej na sedežu naše stanovske organizacije, nič manj kot $\frac{3}{4}$ članov. Ali je to stanovska zavednost in ponos vsacega tovariša na svojo organizacijo?? Gotovo ne in kako mora biti tistim, ki delajo in žrtvujejo vse, skoraj vsako pristo urico — si lahko sami predstavljate.

Ne, tovariši, če hočete biti organizirani, morate imeti tudi srce za organizacijo. Ko ste čitali debato v ustavnem odboru — o pasivni volilni pravici uradništva (čl. 48.) — ste videli, kdo je za nas in kdo je proti nam. Žalibog, da nimamo vsaj 10 dr. Žerjavov, dr. Kukovcev, dr. Kramarjev v Beogradu, potem bi bilo drugače. Zato, tovariši, delajmo in zopet delajmo, poprimimo se skrbno in trdno naših skupnih in stanovskih organizacij!

Gledati moramo, da se v najkrajšem času osnuje udruženje vseh državnih nameščencev Jugoslavije. Podpirati moramo organizacije materialno, in sicer znatno. Le organizacija, ki ima denarja na razpolago, se lahko giblje in skoči v važnih trenutkih na pomoč. Brez denarja ni nič. In glejte, če odstopimo organizaciji recimo samo $\frac{1}{2}\%$ naših skupnih mesečnih prejemkov, imamo v najkrajšem času stotisoče kron skupaj. In te kronce bo vsak tovariš, ki ima malo organizatoričnega čuta, lahko pogrešal. Saj ste v hujših in težkih časih odstopili celo 1% mesečnih prejemkov za »Kriegsfürsorgefond«. In kako podpira navaden delavec organizacijo, to Vam je itak znano. Potem se ravnajte! Z zabavljanjem in kritiziranjem ne bomo nič dosegli; delati je

treba — in delati morate tudi Vi, omahljivci, ki ste na skupnih sejah in na občnih zborih tako redkobesedni — zahrbtno pa napadate lastno organizacijo — mesto, da bi jo branili in zagovarjali...

Stojimo pred ureditvijo naših službenih prejemkov. Da se stvar tako zavlačuje, ste krivi sami. Če so nekatere skupine državnih nameščencev, n. pr. učitelji, profesorji, kaj dosegli, se imajo zahvaliti lastni organizaciji, ki je tako trdna in močna, da to vlada sama uvidi. Ne zavajamo jim, ker potrebujemo pri skupnem delu vsako posamezno organizacijo!

In če doseže uradniška skupina A — to je z visokošolsko izobrazbo — posebno doklado, privoščimo jim to, kar jim po dolgoletnem šolanju in po uporabi velikega kapitala — faktično gre.

Nisem akademik, a reči moram, da je ravno ta skupina (razven sodnikov) pri urejanju draginskih doklad najslabše odrezala. Gledati pa mora skupna organizacija in mi vsi, ki smo organizirani, da se ta krivica v doglednem času popravi. **Bodimo odkritosrčni — delajmo roke v roko — osnujmo si močno, trdno organizacijo — podpirajmo in agitirajmo za naše skupno glasilo »Naš Glas« in zmaga bo naša.**

Tovariši! Rešite poslane Vam položnice pozabljenosti in obnovite ž njimi naročnino!

D. VIJAK (Kranj):

Uradniški pekel.

Ali se še spominjate onih mršavih, izmučenih, vsega pomilovanja vrednih kljuset, katera so, vprežena v težko nato-vorjene trenske vozove ali topove, gnali na bojišča? Vse je udrihalo po njih, vse jih pretepalo, bičalo in jim kričalo: »Hi, naprej!« Naprej v dežju sovražnih krogel! Bič za njimi — sovražnik, smrt pred njimi.

Tako nekako se mi dozdeva usoda davčnega uradnika, ki mu je sedaj poverjen oni osovraženi posel nalaganja davkov, — uradnik davčnega oblastva. Vsak mesec parkrat zašvrkne bič nadrejenega oblastva po težko obremenjenih ramenih tega največjega trpina med državnimi uradniki. Karkoli stori, vse je višjemu oblastvu premalo, obdačencu preveč. Zamera tu, zamera tam. Prvo mu preti s kaznimi, če ne izpolnjuje v še večji meri svojih neprijetnih dolžnosti, drugi mu grozi z družabnim bojkotom, da, s pobo-jem, če ne odneha.

Lasje so se revežu ježili, ko je čital finančni zakon za leto 1920./1921. s povišanimi davki, z določbami o vojnem dav-

ku itd. Kot dober in preudaren državljani ve, da so taki davki v sanacijo državnih financ potrebni. Pozna pa tudi svoje so-državljanke, ki so vse radi darovali ma-čehi Avstriji, vse imetje, da, celo življe-nje, a nimajo ničesar odveč za pravo ma-ter Jugoslavijo. Ljudje si kupujejo hiše, žive kljub draginji bolje nego kdaj poprej, toda za davek nimajo »nobenih dohodkov«. Le uradnik je bogataš, čeravno ko-maj diha. — Popolnoma si je v svesti, da bo on — davčni uradnik — kriv vseh davkov, ki jih mora nalagati.

Revež tehta in ugiba, kako bi napra-vil, da bi prejela država, kolikor nujno potrebuje, ne da bi preveč obdačenca bo-lelo, kako bi uredil, da bi bil volk sit in koza cela. Kaj pomaga, če še tako nizko ceni dohodke svojih someščanov, če pa znaša vojni davek kar 40 do 75% od do-hodkov!

Od ranega jutra do poznega popol-dneva mora poslušati tarnanje, zabavlja-nje, preklinjanje raznih strank, opetovano tudi jok kake bolj nerвозne »žrtve«. Vse tolaži in jih mirno posluša. Nezadovolj-nost, kamor pogleda. Očitane od vseh strani. Podaljšanje uradnih ur mu več ne zadostuje. Ker v pisarni ne pride do no-benega nemotenega dela, pograbi svoje akte, pa jih zanes domov, da dela še na-prej v pozne večerne ure.

Da bi se malo razvedril, se poda morda po enkrat na mesec v kako gostil-no, če se sploh še upa med ljudi. Prisede k mizi, k družbi starih znancev-somešča-nov. Takoj utihne prej tako živahni po-govor ali pa postanejo vsi zelo redkobesedni. Nezaupni pogledi švigajo sem in tja. Nekateri že plačajo, vstanejo in od-idejo. Le četrte ure in sam sedi za mizo. Od sosednih omizij vjame kako besedico, kakor »špijon« ali dr. Disgustiran jo po-piha domov s trdnim sklepom, da je bil zadnjikrat v gostilni. Doma ga sprejme žena vsa zajokana, akoravno kaže kaza-lec šele na devet. »Kamor pridem, pov-sod mi očitajo tiste dvoje nesrečne dave-ke. Šivilja mi je kar direktno povedala: obleka bo stala za 50 K več, ker si ji to-liko davkov naložil. Ko grem plačat sta-narino, mi hišni gospodar razodene, da nam poviša s prihodnjim mesecem, ker mu nisi nič prizanesel pri davkih.« —

Prej je imel še kaj prijateljev. Vsi so se počasi poslovili od njega: »Oprosti, da ne pridem več k tebi, vse me ima na su-mu, da sem tvoj zaupnik.« Letos ga lju-dje ne pozdravljajo več, niti mu več ne odzdravljajo, se ga ogibljejo. Kaj mu še preostane? Edina pot, ki jo še napravi, je od doma v pisarno in nazaj. Anonimnih pisem ne manjka. Zdaj pa zdaj mu kdo obeta, da ga gre zatožiti v Beograd, »da ga ubije«, da mu pisarno »podminira« itd.

Kaj za Boga je vendar storil hudega, da se ga tako preganja kakor steklega psa? Vest mu ničesar slabega ne očita, kakor kvečjemu to, da bo dobil ukor od višje oblasti, ker je še premalo davkov predpisal.

Ugiba, ali ne bi bilo pametno, da prosi za premestitev. Pa kaj bi mu pomagalo? Po vročitvi prvih plačilnih nalogov bo na novem službenem mestu ravnotako priljubljen, kakor je sedaj tu.

Pred toliko in toliko leti je vstopil kot nadebuden mladenič v davčno službo. V trajnem spominu mu ostanejo Dantejeve besede, ki mu jih je ob sprejemu citiral stari, nadušljivi davkar, njegov prvi šef: »Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate«. O, da ga ni ubogal ter šel po njegovem dobrohotnem nasvetu raje »med cestne pometače«, kakor pa v davčno službo, ta »inferno«!

Sedaj, izbacen iz človeške družbe, osovražen vsepovsod, brez pravih prijateljev, se z resignacijo vda v svojo usodo. Polagoma postane ljudomrzec...

Ena sladka tolažba, ena nada mu pa še vendar ostane, kakor svetla zvezda na temnem nebeškem svodu, bogato plačilo za ves njegov trud, za vso njegovo trpko usodo:

Krasna karijera! Dosedaj je v zadnjih dvajsetih letih avanziral že dvakrat. Morda bo še enkrat, če služi še nadalje trideset let, tudi dekoracijo prejme gotovo v priznanje zaslug za domovino: križ na grob!

M. (Celje):

Certifikatisti.

V »Našem Glasu« št. 10. se pritožuje dopisnik »Č«, da so o priliki razpisa prostih mest pis. uradnikov pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani štiri mesta v XI. čin. razredu pridržana doslužnim podčastnikom-certifikatistom.

Svoj čas se je v prvi vrsti gledalo, da tisti, ki dosluži najmanj 12 let pri vojaki, mornarici in orožništvu, dobi primerno civilno državno službo (zakon iz l. 1872.). Marsikateri mladenič si pri vstopu v vojaško službo ni mislil, da bo prostovoljno dalje služil. Po triletni vojaški službi se je dal ali od predpostavljenih pregovoriti, da naj ostane nadalje aktiven, ali pa si ni znal drugače pomagati, kajti dosti je bilo takih več ali pa manj inteligentnih mož, ki so takorekoč izgubili veselje do prejšnjega poklica po triletnem službovanju in so ostali pri vojaki.

Da vojaška služba res zahteva veliko odgovornost, dobrega vedenja in precej možganov, posebno pri pisarniških (računskih) podčastnikih, ne more nihče, ki pozna razmerje, oporekati. O orožniških sploh ni potrebno govoriti, saj vsak odrasel državljani ve, da si zasluži »primerno« službo v civilni državni službi.

Po vojni in preobratu je prišlo razočaranje za marsikoga, ne izvemši certifikatiste. V službi zastareli podčastniki-certifikatisti so doslužili 16 do 20 let in čakajo na nastave, medtem so pa n. pr. pri pošti ukinili poskušajo prakso za certifikatiste, pri sodnji in politični oblasti imenovali oficijante za pisarniške uradnike, le certifikatist čakaj še bogve kako dolgo, rešenja.

Poglejmo si, kakšne ugodnosti imajo sedaj necertifikatisti! Če dosluži pisarniški oficijant 12 let v državnem uradu, se ga imenuje kancelistom; pri nekaterih se ni gledalo na to, kakšno je bilo prej njihovo življenje. Tudi so bile imenovane po šestmesečni poizkusni praksi za pisarniške uradnike osebe, ki prej sploh niso bile v državni službi. Ali je to vse v redu?

Certifikatist, ki čaka pri vojaki na civilno službo, je, če ga zadene kruta usoda invaliditete — revež —, ali če umrje, ni preskrbljena obitelj; medtem ko dobivajo v tem slučaju organi (poduradniki) finančne straže odnosno družine pokojnino.

Ne bodimo zavidni drug drugemu! Tisti podčastniki, ki so pred izbruhom vojne, oziroma od stare Avstrije dobili certifikat, naj se nastavijo v prvi vrsti v državni službi, in sicer kakor je v zakonu iz leta 1872. določeno. Za vse one pa, ki so še mlajši — saj veliko jih ni — pa naj se eventualno napravi kako izenačenje, na pr. pridržati se jim naj vsako drugo mesto ali kaj sličnega.

Naša jugoslovanska država je precej velika in bo potrebovala dosti podčastnikov. Vsi ne morejo postati oficirji in tudi stanejo oficirji več kot podčastniki; če se jim ne zagotovi bodočnost, se vojska ne more zanašati na kvantiteto in kvaliteto podčastnikov.

Torej vprašanje doslužnih podčastnikov je vredno zanimanja na merodajnem mestu. Ako imamo dobre podčastnike, imamo tudi dobre vojake, dobro vojaško upravo. In to je v korist državi.

Ofic. (Celje):

Pisarniški oficijantje in pomočniki.

Pridno čitamo »Naš Glas«, toda pisarniškim oficijantom in pomočnikom je malokdaj namenjen kak stavek. Izostaja pač, ker so izgubili vero v izboljšanje svojega položaja in jim ni do dopisovanja. Deželna vlada je izdelala naredbo, po kateri bi se naj oficijante vsaj po 12 službenih letih imenovalo za kanceliste. Včasih se to tudi zgodi. Toda o njih nadaljnjem napredovanju nam ni ničesar znane. Vemo le toliko, da imajo kancelisti (bivši oficijanti) čez 20 in celo 30 službenih let plačo 1. stopinje XI. činovnega razreda. Pri plači si niso tedaj nič na boljšem. Vse drugo uradništvo napreduje avtomatično, le uboga oficijantska raja se ne more povzpeti.

Pred par dnevi je tarna neki tovariš, da so mu prošnjo za imenovanje kancelistom kratkoma odbili, ker se mu ne more všteti aktivne vojaške službe. Ko je moral obleči vojaško suknjo, je revežu manjkalo le 5 tednov do definitivnega nameščenja. Prošnjo za premestitev v nadomestno rezervo so mu rešili šele po 16 mesecih, mesto da bi bil služil le 8 tednov. Mož je po vsi krivici prikrajšan za to dobo. Saj se je že vendar tri leta pred vstopom v vojaško službo posvetil državnemu poklicu. Da ga je moral prekiniti, ni sam kriv, tem manje ko so ga pri vojaki neopravičeno dalje zadržali.

Zdi se mi naravnost socijalna krivica, ako se hoče ljudem, ki so vse svoje življenje igrali ulogo najbednejšega proletarca, na ta način zavlačevati malenkostno izboljšanje njih gmotnega položaja. Kot razlog za odklonitev se je navedla neka naredba iz državnega zakonika. Povedalo se mu je z matematično natančnostjo, koliko dni je zamudil pri vojaki. Prosil me je, naj mu navedem naredbo, po kateri se je imenovalo osebe iz zasebnih pisaren za kanceliste in za druge ukazne činovnike. Seveda mu je nisem mogel navesti in bi mu bržkone g. urednik tudi Vi ne mogli dati informacij.

Svoječasno se je razpisalo pri obrtnem nadzorništvu v Celju mesto pisarniškega praktikanta s prejemki, ki presegaajo one kakega nadoficijala. Ko sem čital dotični razpis, mi ni šlo v glavo, zakaj bi takega mesta ne podelili starejšim ofi-

cijantom (sedaj kancelistom). Bilo bi socijalno pravično, ako bi ljudi z 20 ali celo več službenimi leti pomaknili v X. odnosno IX. činovni razred. Če kdo, ima gotovo pisarniški pomožni uradnik politične oblasti največ prakse v obrtnih zadevah. Znani so mu vsi tozadevni predpisi. Tudi materialno bi država pridobila. Kajti ukazni činovnik XI. čina bi niti ne dosegel plače, ki je normirana za mesto praktikanta, tem manje činovnik X. ali XI. razreda. Je še mnogo sličnih mest, kamor bi ne bilo treba nameščati novince, ki dostikrat nimajo pravega veselja in si iščejo potem zopet druge službe.

Moj tovariš Peter Mozolec se pogosto huduje nad zapostavljanjem pri draginskih dokladah. Ne more razumeti, zakaj se nam je prisodila dnevno za tri dinarje nižja doklada, kakor srečnim oficijantom in aspirantkam pri pošti ter pomoznemu osebju v drugih službah. Mozolec je vojni invalid, ima več kakor predpisano šolsko izobrazbo in trdi, da ni niti na nižji duševni stopinji niti ni njegovo delo manj važno kakor drugih. Toda nekaj družega je: poštni uslužbenci se trdno drže svoje organizacije, o čemer pri nas ne moremo trditi. Zato je tudi njihov uspeh drugačen.

Upamo, da bode z novo službeno pragmatiko vsem pomagano. Delitev uslužbencev s približno enako izobrazbo v razne razrede, ene s povoljno, druge s sramotno plačo, je bila avstrijska birokratska hudobija. Kot oficijanta in pomočnika so te prezirali in smatrali za bitje, ki delaj in ne imej nikakih pravic. Usajal se je nad tabo vsakdo, ki je bil le za zvezdico višji. Tako postopanje nam je vsikdar služilo kot merilo za njihovo izobrazbo. Krivica, ki se nam je godila pod pokojno Avstrijo, se mora popraviti. Ne gre, da bi imeli prednost samo kandidati gotove skupine.

JOŽEF ZAZULA (Prevalje):

Država po svetovni vojni.

(Dalič.)

IX.

Takega centralizma se ni treba niti bati. Ne govorite mi o Združenih državah s skoro avtonomnimi državicami!

Prvič ondi nimajo sovražnih sosedov, temveč so sami zase, drugič imajo utrjenejšo in resnejšo upravo, tretjič je gospodarska pot taka, da vse stremi v Novi York, Washington, Čikago ali St. Francisko, toda ta mesta imajo »razdeljene referate«: Washington upravo, Novi York trgovino, Čikago klavnice in St. Francisko zvezo s Filipini.

Ako hočete posnemati Wilsona, prav; še v Jugoslaviji pridelite vsakemu mestu svoj primeren »referat«, pa ne bo samo Bosna mirna, temveč tudi Slovenija, banški Zagreb, Beograd, Banat, Kosovo in ostali kraji. Ampak: eden mora biti, ki vse drži v kleščah in mora stati na pravnem kraju. Pripravni kraj v gospodarskem, finančnem, vojaškem, policijskem, trgovskem in prometnem oziru pa so le ona mesta, ki stoje v osredju kompleksa, odkoder se pride v najkrajšem času in v enakih daljavah do meje.

Tak kraj je po mojem prepričanju Sarajevo.

Boji za avtonomijo, federalizem, in kaj vem kaj, bi se bili omilili, ako bi bili bratje Srbi to uvideli in bi bili dovolili rezidenco, četudi ne v Sarajevu, pa na pr. v Zagrebu. Kaj bi jim bilo škodilo? Nič! Banški Zagreb bi bil plaval veselja, Slovenci tudi radi bližje gledamo svojega kralja in prestolonaslednika, od Nemcev razdrti Beograd bi si bil opomogel, s pi-

sarnami in centralno upravo bi ne bilo križa, ker je v Zagrebu več prostora in pokazala bi se bila pristna bratska ljubezen, ki da bratu to, kar jej je najdražje.

Ali mi verujete, da bi bilo manj centralističnega in decentralističnega, avtonomističnega in separatističnega prepira pri taki šahovski potezi? In sanjači à la Radić, razdirači à la komunisti: teh bi ne imeli ali bi jih pohodili kakor črva.

Ker je Beograd oddaljen in razsut, je drag in ta draginja izžareva tudi okoli tja do meje; vrhu tega se Srbi drže krone, Hrvatje gledajo v bansko čast kakor v božji stolec, Slovenci pa sanjajo sanje, kakršne bi bile primerne v okviru Avstrije, da bi bilo mogoče povdarjati svoj »mentalitet«, v združeni Jugoslaviji so — pač sanje.

Zato nikakor ni primerno, kar šablonsko deliti deželo kakor velikonočni kolač, treba je strogo upoštevati vse posebnosti v političnem, gospodarskem in finančnem oziru.

Tega pa ne morejo storiti ljudje, živeči še danes v starih razmerah in izhajajoči, recimo, iz stare šole in stare pisarne!

Razum politične in gospodarske imamo tudi — **upravno geografijo**.

Marsikateri v javnosti delujočih gospodov je mislil ob prevratu, da bo samo nekaj prometnih in uradnih sprememb, pa bo zadeva v redu. Mesto cesarja na Dunaju bomo imeli kralja v Beogradu, mesto sitnih inštantc v Gradcu, na Dunaju ali v Pešti jih bomo imeli v Ljubljani, Zagrebu itd. Glavni vlaki ne bodo vozili več proti severu, temveč proti jugovzhodu: na Zidanem mostu se jih dirigira proti Zagrebu in — zadeva je končana.

Pa ni tako! Neglede na to, da se nam je odtujil Trst, kar je seveda njemu samemu v največjo škodo, spremenila se je tudi pot industrije. Angleškega in češkega premoga ne dobivamo več, galiskega petroleja tudi ne, oziroma za kompenzacije in preko carinske meje; sto drugih surovin: železo itd. za naše tovarne je tudi izostalo in tako se je, povedano v svetovno-vojnem žargonu, vsa prometna in industrijska smer »pregrupirala« (stovničar naj pokažlja!) in tako se je pregrupirala tudi važnost naših mest.

Mariboru se ni sanjalo, da bo kdaj imel tako bodočnost; oholi Celovec še danes ni postal pameten, Ljubljana ni vedela, da bo gledala pri Logatcu mesto žgancev polento in isto se je pripetilo Reki, Splitu, Sarajevu, Zagrebu, Skoplju, doli do Soluna. Benetke in Trst sta izginili, oziroma ginevata; posebno Trstu so se Italijani slabo poklonili, kajti kot pomorsko mesto, ki je najbolj proti severu v kontinent postavljeno, je vedno tudi gledalo proti severu; Italijani pa so mu obrnili obraz proti jugu, kjer je pač obilo vode, ni pa gospodarskega zaledja, brez kojega taki kraji ne morejo živeti. Res! Sedaj, ko so ga Italijani vzeli, bodo zopet prijazni in hoteli bodo Trstu pridobiti isto veljavo kakor nekdanj — pa ne pojde, kajti državne meje so tudi v mirnem času tako ovirajoče, da se trgovina le posredno more razvijati.

Zato pa ima Solun prosto pot: iz Egipta, Srednje in Zadnje Indije prihajajoče ladije bodo pristajale ondi, promet pa bo Solun-Sarajevo; Solun-Beograd; Zagreb in dalje proti severu- mesto Trst-Dunaj-Praga, kakor je bilo nekdanj. Posebno Sarajevu se obeta bodočnost, kajti železnica do Mitrovice je vendarle vprašanje časa; manj Beogradu, ki ostane važna strateška točka, tudi gospodarska, ne pa trgovsko prometna. Kot prestolnica je zgodovinske važnosti, kot upravna točka ne.

Hranilni in posojilni konzorcij.

Hranilni in posojilni konzorcij v Ljubljani je registrovana zadruga z omejenim jamstvom. Namen mu je, da svojim članom s prevzemanjem glavninskih vlog (deležev, opravičnih deležev) nudi priliko za plodonosno naložitev prihrankov, da jim, uporabljajoč vloge in skupni kredit, daje posojila pod kar najugodnejšimi pogoji, in da sploh pospešuje gospodarske interese zadržnikov.

Prometna sredstva konzorcija so deleži zadržnikov, na obresti naložene hranilne vloge, na kredit konzorcija vzeta posojila, tekom prometnega leta vplačane obresti in drugi dohodki, v tekoči račun prevzeti denarji in rezervni zaklad za izgube in vsled sklepa konzorcija v zgornje namene ustanovljeni drugi zakladi.

Vsak delež znaša 100 K. Koliko deležev največ sme imeti en zadržnik, določi občni zbor.

Vplačujejo se deleži ali enkratno ali v mesečnih obrokih po najmanj 10 kron, vendar vedno le v polnih kronah. Zapadli mesečni obroki se morajo vplačati najpozneje do 10. vsakega meseca.

Z enkrat pričetim vplačevanjem obrokov se pri tvoritvi prvega deleža ne sme prekiniti, dovoljena pa so vedno višja predplačila.

Zadržnik, ki je pri tvoritvi prvega deleža tudi z vračunanimi višjimi v naprej plačanimi zneski ostal več nego šest obrokov na dolgu, se mora opozoriti, naj svoj delež popolni.

Če potem ne plača zaostalih obrokov tekom nadaljnjega meseca, zapadejo že vplačani deleži na korist rezervnemu zakladu, in smatra se, da je zadržnik izstopil. Vendar sme v posebno ozira vrednih slučajih dovoliti načelnik podaljšanje roka. Šele po polnem vplačilu prvega deleža je mogoče prijeti z tvoritvijo novega.

Konzorciju morejo pristopiti predvsem javni nameščenci pa tudi njih vdove in svojci, žene, otroci in varovanci uradnikov ter take osebe, ki so jih vpeljali člani konzorcija. Svoj pristop morajo s pismeno izjavo naznaniti načelnstvu, ki sklepa glede sprejema, ne da bi bil vezan navesti vzroke odklonitve.

Proti odklonitvi je dovoljen priziv na občni zbor.

Iz konzorcija izstopi, kdor odpove vse deleže. Odpoved pa je veljavna le tedaj, če je najmanj en delež polno vplačan, in če je odpoved došla najpozneje do zadnjega novembra tekočega poslovnega leta pismeno zadržnemu načelnstvu, ki ima o tem izdati potrdilo; kdor z dovolitvijo zadržnega načelnstva prepusti deleže sozadržniku. Prejemnik postane pri tem deležen vseh pravic in dolžnosti cedenta napram konzorciju; kdor pristopi k drugemu konzorciju. Prestop pa se more izvršiti le po dogovoru načelnstev obeh konzorcijev; umrli; zadržnik, ki ne izpolnjuje po pravih določenih dolžnosti; zadržnik, ki je ustavil svoja plačila.

Pravice zadržnikov se prične s prvim vplačilom na delež. Te pravice so:

Pravica glasovanja, kakor tudi pravica na občnem zboru voliti in voljen biti; pod postavljenimi pogoji prositi za posojila, obrestonosno vlagati prihranke v zadržno blagajno dvigati dividende od dobička po statutarnih pogojih; udeleževati se pri na podlagi § 3 osnovanih posebnih zakladih po tozadevnih določilih; zahtevati ob razdružbi konzorcija po dovršeni likvidaciji del splošnega zadržnega premoženja, odpadajočega nanje po razmerju neopovedanih deležev in časa njihove hranitve.

Dolžnosti zadržnikov so vplačati vsaj en delež in jamčiti za vse obveznosti konzorcija s svojimi deleži, naj so obstajale obveznosti že pred pristopom posameznika ali naj so nastale šele za časa njegovega članstva.

Vsak član mora jamčiti za zadržne obveznosti po predpisih III. pogl. zak. z dne 9. aprila 1973 d. z. 70 o pridobitnih in gospodarskih zadržnih. Vsak član jamči pa razen s predpisanim deležem še z enkratnim zneskom svojih deležev.

Ta odgovornost traja za izstopivše zadržnike ali njihove pravne naslednike še vse leto po preteku poslovnega leta, v katerem je dotičnik

izstopil, in obsega vse obveznosti konzorcija do zadržnikovega izstopa. (§§ 76, 77 in 78 zadr. zak.)

Posojila daje zadržno načelnstvo le zadržnikom na podlagi pismene prijave in po razmerju staleža blagajnice.

Do višine vplačanih vlog more zahtevati posojilo vask zadržnik brez posebne varščine.

Višja posojila se dajo redno le proti zadostni varščini.

Prošnje za posojila se morejo zavrniti brez obrazložbe in proti odklonitvi ni dopustna pritožba. Ako umakne prosilec svojo prošnjo že potem, ko se je posojilo dovolilo, je zavezan poravnati vse nastale stroške.

Posojila, ki segajo do višine vplačanih deležev, imajo pred vsemi drugimi prednost.

Posojila se izplačujejo proti menicam ali pa zadolžnicam.

Posojila se morejo vračati po dogovoru ali ob gotovem terminu ali v obrokih.

Obrestno mero za dana posojila določi občni zbor, ki pa more za eno leto dovoliti zadržnemu načelnstvu, da gre ob posebnih slučajih tudi pod določeno obrestno mero.

Za pomnožitev prometnega zaklada se morejo prevzemati izposojila in hranilne vloge, in sicer od zadržnikov in mezadržnikov. Listine o takih izposojilih in hranilnih vlogah se imajo glasiiti na ime.

Višino obrestne mere za hranilne vloge, kakor tudi odmero rokov za odpoved določa v obsegu sklepov občnega zbora zadržno načelnstvo in se morajo tozadevne premembe naznaniti zadržnikom.

Vsak tak sklep se nanaša tako na že vplačane, kakor tudi na hranilne vloge, ki se bodo šele vplačale.

Obresti hranilnih vlog zapadejo polletno nazaj in sicer koncem junija in koncem decembra vsakega leta, gotovo pa ob izplačilu vlog samih. Če se obresti ne dvignejo tekom enega meseca po preteku teh terminov, se smatrajo za nove vloge.

Za pokritje morebitnih prometnih izgub je določen rezervni zaklad za izgube.

Tega tvorijo: vsakoletno rezerviranje najmanj 5% čistega dobička na podlagi sklepa občnega zbora ter zapadle vloge.

Dotiranje rezervnega zaklada za izgube se nadaljuje vsaj tako dolgo, da doseže 10% deležev. Po dosegu tega zneska je občnemu zboru dano na voljo, da nadaljno dotiranje ustavi. Če se konzorcij razdruži, sklepa zadnji občni zbor o porabi rezervnega zaklada za izgube.

Prej izstopivši zadržniki nimajo nobene pravice do rezervnega zaklada za izgube ali do ostalih prometnih sredstev.

Koncem poslovnega leta (31. decembra) se mora računski zaključek sestaviti in najpozneje do konca februarja predložiti nadzorništvu.

O uporabi čistega dobička odloča občni zbor.

Ko se je dotiral rezervni zaklad, in ko so se odštele ostale od občnega zbora sklenjene odmembe, se razdeli prebitok med zadržnike kot dividenda.

Razdelitev se vrši po razmerju na deleže plačanih zneskov in časa njih hranitve tekom dotične poslovne dobe. Dokler ni prvi delež ves vplačan, se nanj odpadajoča dividenda ne izplača temveč pripiše. Tekom poslovnega leta nedvigljene dividende se pripišejo rezervnemu zakladu za izgube.

V slučaju izgube morajo z rezervnim zakladom in letnim dobičkom nepokriti primanjkljaj plačati zadržniki po razmerju svojih vplačanih deležev. Ta primanjkljaj se od deležev odpiše, narkar se morajo te z dodatnimi plačili zopet popolniti. Dokler se ta zopetna popolnitev ni zgodila, se z reduciranimi deleži ravna kakor z onimi, ki niso še popolnoma plačani in se jih zatorej tudi ne sme odpovedati.

Če se tekom poslovne dobe vsled izgub vplačani deleži obremene s polovico svojega skupnega zneska, mora zadržno načelnstvo takoj sklicati občni zbor, ki ima na podlagi podanega poslovnega poročila sklepati o nadaljnjih korakih.

(Konec prihodnjič.)

Vestnik.

Pisarniški uradniki. Pišejo nam: Pisarniškim uradnikom se zapro duri napredovanja z IX. čin. razredom. So pa vendar še nekatera mesta, osobito pri raznih poverjeništvih in drugih večjih uradih, kjer je mogoče tem uradnikom dospeti v VIII. čin. razred. Mnogokrat je pa že pred izpraznitvijo takega mesta določen uradnik, ki ga zasede. So to navadno uradniki, ki že prej služujejo v dotičnih oddelkih, četudi so mnogo mlajši na službenih letih od drugega uradnika, ki služi na deželi. Podoželski uradnik mnogokrat iz raznih vzrokov neče ali ne more prositi za tako mesto, a vendar se čuti globoko prizadetega, če ga njegov mlajši tovariš preskoči. Je pa to tudi zares krivica, kajti nam ne gre in nam ne pojde nikdar v glavo, kje in v kakšnem oziru naj bi pisarniški ravnatelj v VIII. čin. razredu pri kakem poverjeništvu opravljal važnejša dela, ali moral več znati, kakor na pr. kak vsestransko izvežban, izkušen in v službi osivel okrajni tajnik ali sodni nadoficijal na deželi. Da bi se tej krivici napravil konec, predlagam: Organizacije naj izposlujejo čim večje število mest VIII. čin. razreda; (morda eno osmino celega staleža pisarniških uradnikov vsakega poverjeništvu) in se naj ta mesta podeljujejo vsem onim, ki so po službenih letih na vrsti za imenovanje, ne glede na to, če služijo pri poverjeništvu ali na deželi.

P.

Iz užitninskih krogov. Deputacija uslužbencev je osebno vložila, pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani, naslednjo prošnjo. Delegacija je obljubila, da bode naša zadeva v najkrajšem času ugodno rešena. Akti so bili v Beograd v rešitev odposlani: 26. II. 1921, št. B III 103/5; 5. III. št. B III 23/92. Prošnja se glasi:

Odredbo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani z dne 29. jan. 1921, št. B III, 103, so vzeli užitninski uslužbenci v Sloveniji z največjim zadovoljstvom na znanje. Podpisano društvo si šteje v dolžnost, da se imenom vseh uslužbencev v Sloveniji najudaneje zahvaljuje delegaciji ministrstva financ, ki je s citirano naredbo sprejel užitninske uslužbenca v finančno kontrolo.

Zajedno si dovoljuje podpisano društvo na visoko delegacijo ministrstva financ staviti nastopno prošnjo:

Podpisanemu odboru društva užitninskih uslužbencev za Slovenijo prihajajo dan na dan pismeni obupni klici iz vse

Slovenije, glasom katerih živijo užitninski uslužbenci v skrajnem pomanjkanju in bedi. S svojo borno plačo si ne morejo nabaviti niti najpotrebnejše obleke in obutve, katere poslednje največ rabijo. Še manje pa morejo pošiljati svoje otroke v šolo, ker revčki nimajo niti potrebne obleke in obuvala. Večina teh uslužbencev je zadolžena do skrajnosti, kar jako kvarno vpliva na užitninsko upravo in njen ugled. Kredit je pošel, in nihče več mu ne zaupa brez takojšnjega plačila; za to je nastalo obupno in skrajno pomanjkanje in se o tem že čujejo obupni klici po pomoči, ki je skrajno potrebna. Z ozirom na to si dovoljuje podpisana organizacija prositi, da bi slavnostno blagovolila kritični položaj upoštevati in priskočiti nam na pomoč s potrebnim predujmom ter vsaj pred Velikonočnimi prazniki nakazati, oz. da bi jim od 1. oktobra 1920 povišala plačo za vsaj 50 % sedanjih prejemkov. V nadi, da prošnja našega društva ne bode zavržena, se za eventualno ugoditev že vnaprej zahvaljuje — Društvo užitninskih paznikov. — V Ljubljani, dne 9. marca 1921. Ivan Žager, predsednik I. r., Fran Rupnik, podpredsednik, I. r., Ivan Kreči I. r. tajnik.

NB. Cenjene tovariše opozarjamo, da redno plačujejo članarino, in naj ne bo nikogar med nami, ki ne bi bil naročen na list „Naš Glas“, ker le na ta način nam bo mogoče priti do zaželenega cilja. Znan je pregovor, da sloga jači, nesloga tlači! —

Zgornji.

Iz užitninskih krogov. Vsak predstojnik urada skrbi za svoje podložne, da so dosedaj vedno in redno dobivali podpore in draginske doklade, le nadzorništvo državne užitnine spi v miru krivičnih. Bivši deželni odbor je dal leta 1917. odlek, da naj predstojniki uradov povišajo onim uslužbencem, ki ne morejo več napredovati, letno 200 K. Takih uslužbencev je 27; dobil pa od teh ni niti eden vinarja. Pošteni, vestni in sposobni, od 14—20 let služujoči so bili telesno in materialno uničeni. V obupu so bili primorani, odgovoriti se službi in si iskati drugje zavetišča, da obvarujejo sebe in svojo družino pred pretečo katastrofo. Narodni poslanci, v konstituenti, usmilite se klica ubogih trpinov!

Preganjani uslužbenec.

I. redni občni zbor „Samopomoči“ v Ljubljani se je vršil 21. t. m. Obširnejše poročilo prinesemo prihodnjič. Sprejet je bil predlog, da se revizija zadrž. poslovanja poveri 4 zadržnikom in se do izvršene revizije obč. zbor odgodi. Za predlog so glasovali tudi člani načelstva in nadzorstva, ker je bil dobrodošel ter se z revizijo končno ubije zlobno šušljanje zahrbtnošev.

Izredni obč. zbor Krožka mag. uradnikov se vrši dne 29. t. m. ob 6. zvečer v mag. posvetovalnici. Dnevni red: sprememba § 4. krožkovih pravil.

Abbau. Ker ima Avstrija preveč uradnikov in jih več tisoč sploh ne more nikjer nastaviti, pač pa jih mora več tisoč odsloviti, se ogromno število javnih nameščencev namerava izseliti v Argentino in druge amer. države. Event. pokojnine se jim nakažejo kasneje. Tako poroča „Beamten Ztg.“.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vprašanja na uredništvo „N. G.“ V zadnjem času se množe dopisi na uredništvo z različnimi vprašanji. Prav radi bi odgovarjali, toda urednik ni vseveden ter mora vprašati druge. To pa vpraševalci sami lahko store, ker gotovo ima vsakdo znanec med višjimi in nižjimi uradniki-strokovnjaki in gotovo je nam pot na vlado, glavarstvo, na stanovanjski urad ali k predsedstvu Osrednje zveze prav tako dolga in zamudna, kakor vpraševalec. Urednik je itak vprežen preveč na raznih straneh, zato nikar ne zahtevajte, da leta okoli in potem še obširno odgovarja! V stanovskih zadevah se obračajte na Osrednjo zvezo in na svoje organizacije; v privatnih rečeh pa do kolegov v pisarni, ki vam bodo radi na uslugo. Ne zamerite! Toda urednik ne more vsega.

Razglas.

Za 13. marca 1921 sklicani redni občni zbor Samopomoči v Novem mestu je preložen na **3. aprila 1921** na istem kraju, ob istem času, z istim dnevnim redom kateremu se doda še točka:

Sklepanje o razdružitvi zadruge.

Načelstvo.

A. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1.

15—3

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga

jugoslovanskih

K V A R T

k a k o r

tarok,

marijaš, whist, primorka.

Vzajemna posojilnica

r. z. z o. j. v Ljubljani.

Izjava za javne uslužbenca transakcije dolgov v Avstriji. — V letu 1920 je bilo uradništvu v korist že izvedenih 80 transakcij.

Za izvedbo transakcije je sedaj najugodnejša prilika, ker je kurz avstr. krone zelo nizek. Vsakdo lahko zniža svoj dolg na 2 tretjini in še več. Transakcijo izvede zadruga sama proti povrnitvi naraslih stroškov.

Zadruga dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit: proti poroštvu, zaznambi na službene prejemke in zastavi življ. polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom; obresti 6‰.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4‰.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt!

Naročajte in širite „Naš Glas!“

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3,

Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.